

Sygn. akt II AKa 393/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 czerwca 2020 roku

Sąd Apelacyjny w Warszawie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: SSA Ewa Leszczyńska–Furtak

Sędziowie: SA Ewa Gregajtys

SO (del.) Anna Kalbarczyk (spr.)

Protokolant: Adriana Hyjek

przy udziale prokuratora Marka Deczkowskiego

po rozpoznaniu w dniu 9 czerwca 2020 roku

sprawy z wniosku N. K.

o zasądzenie odszkodowania za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę z tytułu niewątpliwie niesłusznego zatrzymania w dniu 15 stycznia 2018 roku w sprawie PR 5 Ds. 121.2018

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 18 lipca 2019 roku, sygn. akt XII Ko 8/19

- 1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;*
- 2. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.*

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 393/19
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 18 lipca 2019 roku,
sygn. akt XII Ko 8/19.

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia

<u>1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia</u>		
# <i>na korzyść</i> # na niekorzyść	# w całości	
# <i>w części</i>	#	co do winy
#	co do kary	
#	<i>co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia</i>	
<u>1.3.2. Podniesione zarzuty</u>		

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	------------------	---	---------------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

Sąd odwoławczy nie przeprowadzał postępowania dowodowego

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEZ ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
I.	1) błąd w ustaleniach faktycznych 2) obraza przepisów postępowania, tj. art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 92 k.p.k. i art. 410 k.p.k.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
<p>1. W pierwszej kolejności stwierdzić należy, że o ile w pisemnej apelacji zaznaczono, że wyrok zaskarżony jest w całości, o tyle z zarzutów wynika, że pełnomocnik nie kwestionował przysługującego wnioskodawcy prawa do zadośćuczynienia, a jedynie jego kwotę, czyli punkt 2. wyroku, oddalający wniosek ponad kwotę 5.000 zł. Zostało to sprostowane w toku rozprawy odwoławczej.</p> <p>2. Sąd I instancji prawidłowo ustalił i nie było to kwestionowane przez żadną ze stron postępowania, że N. K. przysługuje roszczenie o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę powstałą</p>		

wskutek niewątpliwie niesłusznego zatrzymania i ma swoje oparcie w treści przepisu art. 552 § 4 k.p.k.

3. Rację ma Sąd pierwszej instancji, że w świetle zarzutów apelacji sporną pozostawała kwestia wysokości kwoty zadośćuczynienia, jako odpowiedniej do rozmiaru krzywdy i rekompensującej negatywne przeżycia psychiczne wnioskodawczynie.

4. Krzywda stanowiąca szkodę niemajątkową dotyczy w szczególności sfery psychiki danej osoby i jej przeżyć wewnętrznych. Zadośćuczynienie, wobec niewymierności szkody niemajątkowej, ma zrównoważyć negatywne przeżycia i jest swoistego rodzaju rekompensatą za naruszenie dóbr osobistych. Powinno mieć charakter kompensacyjny, wobec czego jego wysokość z jednej strony musi przedstawiać wartość ekonomicznie odczuwalną, z drugiej strony powinno być utrzymane w rozsądnych granicach. Nie może jednak stanowić nieuzasadnionego wzbogacenia się osoby wnioskującej. A tak by było, gdyby uznać za słuszne zarzuty i wniosek pełnomocnika.

5. Przyznając odpowiednią kwotę z tego tytułu Sąd winien opierać się na rzetelnych i zindywidualizowanych kryteriach mających oparcie w przeprowadzonych dowodach. Prawidłowo ustalono, że zasądzona kwota 5.000 zł jest właściwa i adekwatna do doznanej krzywdy. Przy ustalaniu wysokości należnego zadośćuczynienia uwzględniono wszystkie istotne elementy i nadano im odpowiednią wagę.

6. Jak ustalił Sąd zatrzymanie wnioskodawczynie było legalne, aczkolwiek niezasadne. Przeprowadzona czynność z punktu

widzenia prawa była prawidłowa. Spełniona została przesłanka ogólna dla takiej czynności, to jest istnienie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez N. K. przestępstwa. Sąd natomiast uznał, że nie istniały przesłanki szczególne uzasadniające jej zatrzymanie. Zatrzymanie było dolegliwością dysproporcjonalną i niepotrzebną z uwagi na okoliczności sprawy.

7. Nie ma racji pełnomocnik twierdząc, że Sąd nie zadośćuczynił wnioskodawczyni jej cierpieniom mając na uwadze długotrwałość zatrzymania. Sąd, na podstawie dokumentów, prawidłowo ustalił, że pozbawienie wolności N. K. trwało niespełna 48h i fakt ten właściwie uwzględnił ważąc wysokość należnej kwoty.

8. Prawidłowo ustalono, jaki był przebieg zatrzymania i warunki, w jakich przebywała wnioskodawczyni, jej ówczesną sytuację rodzinną. Nieczynienie pogłębionych ustaleń „dlaczego policjanci tak się zachowali” nie ma decydującego znaczenia dla przedmiotu rozstrzygnięcia, wszak to postępowania toczy się o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę. Nie jest to postępowanie przeciwko funkcjonariuszom dokonującym zatrzymania, jak również osobom prowadzącym czynności z N. K. i podejmującym decyzję o jej zwolnieniu. Sąd nie ma również obowiązku, w sprawie o odszkodowanie i zadośćuczynienie, prowadzić postępowania wyjaśniającego o możliwości popełnienia czynu z art. 231 § 1 k.k., gdyż organem uprawnionym do jego wszczęcia jest prokurator. Wnioskodawczyni została zwolniona po przesłuchaniu

do toczącego się przeciwko niej postępowania. Powtórzyć należy, że zatrzymanie było legalne i prawidłowe, aczkolwiek dysproporcjonalne do okoliczności sprawy, co znalazło odzwierciedlenie w wysokości przyznanej kwoty.

9. Podstawą do ustalenia wysokości zadośćuczynienia były między innymi zeznania wnioskodawczynie i podawane przez nią przed Sądem Okręgowym okoliczności zatrzymania, jak i pobytu w izbie zatrzymań. Sąd wziął pod uwagę, że wnioskodawczynie została zatrzymana z użyciem środków przymusu bezpośredniego w postaci kajdanek na ręce trzymane z przodu. Słusznie uznano, że niewątpliwie w związku z niespodziewanym zatrzymaniem N. K. doznała negatywnych emocji.

10. Sąd meriti ustalił również, że w chwili zatrzymania wnioskodawczynie miała pod opieką chorego syna, który „nie mógł chodzić, nosił pampersy, nie mógł sam przygotować sobie posiłku, był całkowicie uzależniony od osoby opiekującej się nim”. Lektura akt sprawy wskazuje, że okoliczności podawane przez wnioskodawczynię odnoszące się do ówczesnego stanu zdrowia syna nie znajdują pełnego potwierdzenia w załączonej dokumentacji medycznej. Mając na uwadze całość materiału dowodowego zawartego w aktach okoliczności te zostały nadinterpretowane na korzyść wnioskodawczynie.

11. Lakoniczne zarzuty i uzasadnienie apelacji nie podważyło w żadnej mierze, z jakiego powodu kwota 5.000 zł nie jest adekwatna i odpowiednia jako zadośćuczynienie za doznaną krzywdę z uwagi na

trwające niespełna 48h zatrzymanie wnioskodawczyni.

12. Określenie 48-godzinnego czasu trwania zatrzymania jako krótki nie stanowi nadużycia. Czas trwania bezprawnego pozbawienia wolności jest jednym z elementów, które winien brać pod uwagę Sąd w sytuacji dokonywania rozważań odnośnie wysokości odpowiedniej kwoty pieniężnej mającej zrekompensować osobie uprawnionej dotkliwość niesłusznego pozbawienia wolności. Im dłużej trwa pozbawienie wolności, tym kwota przyznanego zadośćuczynienia powinna być wyższa. Zasądzona kwota przez Sąd Okręgowy jest kwota wysoką, jeżeli uwzględni się wszystkie okoliczności wynikające z akt sprawy.

13. Domaganie się przez pełnomocnika uznania zatrzymania za „bezsensowne” jest tylko grą słów. Zadośćuczynienie zostało przyznane wnioskodawczyni z uwagi na jego niezasadność, zgodnie z treścią przepisu art. 552 § 4 k.p.k. Bezsensowność, o ile jest to stwierdzenie nośne w potocznym przekazie, nie ma prawnego przełożenia na stwierdzenie zaistnienia przesłanek ustawowych, to jest niezasadności zatrzymania.

14. Podawane przez pełnomocnika na rozprawie odwoławczej w mowie końcowej dodatkowe okoliczności związane z traktowaniem wnioskodawczyni na komisariacie nie znajdują żadnego potwierdzenia w aktach sprawy, wręcz nie wynikają z zeznań N. K. złożonych w toku postępowania sądowego, jak również z treści skarg kierowanych przez nią

do przełożonych funkcjonariuszy dokonujących zatrzymania.		
	Wniosek	
o zmianę wyroku i zasądzenie kwoty 20.000 zł	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
	Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.	
II.	<p>1. Zasądzona kwota zadośćuczynienia rekompensuje w wyważony sposób wszystkie okoliczności zatrzymania, jak i pobytu na komendzie. Ma charakter kompensacyjny, przedstawia wartość ekonomicznie odczuwalną, jest adekwatna i słuszna. Wysokość zadośćuczynienia jako pieniężna forma naprawienia szkody, w tym wypadku szkody niematerialnej występującej pod postacią krzywdy jest prawidłowa, wręcz wysoka.</p> <p>2. Jakkolwiek trudno jest przełożyć cierpienie na satysfakcję finansową, o którą zabiega skarżąca, to wyrok Sądu sprostął elementarnym przesłankom, kształtującym zadośćuczynienie. Wobec oczywistej bezzasadności zarzutów brak jest podstaw do podwyższenia kwoty zadośćuczynienia.</p>	
	Wniosek ewentualny	
o uchylenie wyroku przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	

	Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.	
III.	Bezzasadny, dodatkowo, w świetle brzmienia przepisu art. 437 § 1 zd. drugie k.p.k.	

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
Brak	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
<u>5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</u>	
IV.	Przedmiot utrzymania w mocy
<u>Punkt 1. i 2. wyroku</u>	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
Rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji prawidłowe, zarzuty apelacji obrońcy niezasadne.	
<u>5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</u>	
Nie dotyczy	

<u>5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji</u>	
Nie dotyczy	
<u>5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku</u>	
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności

	brak
1. Koszty Procesu	

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
2.	Kosztami obciążono Skarb Państwa.

6. PODPIS
Ewa Leszczyńska – Furtak Ewa Gregajtys Anna Kalbarczyk

1.3. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnik wnioskodawcy.		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	W części oddającej wniosek.		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy – punkt 5	
#	co do kary – punkt I		

#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
<u>1.3.2. Podniesione zarzuty</u>		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo	

	niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
<u>1.4. Wnioski</u>			
#	uchylenie	#	zmiana